

MEDYANIN CİNSİYETÇİ SÖYLEMİNDE ANOMİK VE DİKOTOMİK UNSURLAR: AYŞEGÜL TERZİ ÖRNEĞİ¹

Mustafa YAĞBASAN²
Merve BARUT³

Öz

Şiddet, vahşet veya işkence gibi davranış ve eylemler şüphesiz toplumsal bir sorun olarak gündelik yaşam pratiğinin adeta ayrılmaz bir parçası haline gelmiş durumdadır. Birçok parametrenin etken olduğu bu sosyal sorunda medya dahlinin ayrı konumlandırması gerekir. Zira her yeni güne yeni bir kadın cinayeti haberi ile uyanmanın neredeyse mümkün olmadığı ülkemizde kadına uygulanan şiddetin medyada yansıtılış şekli ve kadının konumlandırılış biçimi dikkat çekmektedir. Dolayısıyla medyanın takındığı bu tavır ‘cinsiyet ayrımcılığı’, ‘şiddet’ gibi algıların oluşması ve şekillenmesi açısından da oldukça önem arz etmektedir. Ayşegül Terzi vakası da bu kategorideki haberlere örnek teşkil edebilecek türdendir. Söz konusu olay, İstanbul/Maslak’ta bayramın birinci günü, (16.09.2016 tarihinde) 23 yaşındaki Ayşegül Terzi isimli bir hemşirenin şort giymesi nedeniyle, tanımadığı bir erkek tarafından otobüste saldırıya uğraması ile medyaya yansımış ve uzun bir süre gündemde kalmıştı. Bu araştırmada şiddet ve ayrımcılık kıskacındaki kadının medyada temsili bahse konu olan bu örneklem üzerinden incelenmiş ve kadına uygulanan şiddet vakaları yazılı medya özelinde irdelenmeye çalışılmıştır.

Araştırma, Ayşegül Terzi olayının olduğu gün ve müteakip haftayı kapsayan 16–22 Eylül 2016 tarihleri aralığı ile farklı yayın politikalarına ve ideolojilere sahip 3 gazete (Sabah, Milliyet, Cumhuriyet) ve 3 internet sitesi (Bianet, Mynet, Yeni Akit) ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda Ayşegül Terzi vakası esas alınmakla birlikte, kadına uygulanan diğer şiddet haberleri de araştırma kapsamına dâhil edilmiştir. Çalışma, 16 – 22 Eylül 2016 tarihleri aralığında örnekleme dâhil edilen gazete ve internet sitesi haberlerinden derlenen 30 haberin içerik analiz yöntemi ile irdelenmesi marifetiyle yürütülmüştür. Belirlenen zaman aralığında, söz konusu gazete ve internet sitesi haberlerinde, kadına uygulanan şiddet haberlerinin 30’undan 20’sinin Ayşegül Terzi vakasına ilişkin haberler olduğu belirlenmiş ve haberin verilmiş şekli ile yankı uyandırılmaya çalışıldığı görülmüştür. Çalışma sonucunda elde edilen en önemli bulgu ise, Ayşegül Terzi vakasının (haber değeri dışında) kadının ayrımcılığa uğraması ve bir haber metası olarak görülmesidir. Zira farklı yayın politikalarına sahip gazete ve internet sitesi haberleri bahse konu olan şiddeti habere dönüştürürken dikkat çeken bir farklılık ortaya koymadıkları gibi haberleri toplumsal değil, bireysel vaka boyutuyla aktarmış ve kadına uygulanan şiddeti sıradanlaştırmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, şiddet, yazılı basın, içerik analizi, Ayşegül Terzi.

¹ Geliş Tarihi 25. 07.2017 Kabul Tarihi: 05.09.2017

² Prof. Dr., Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi, myagbasan@firat.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0339-475X

³ Y. Lisans Öğrencisi, Fırat Üniversitesi Sos. Bil. Enstitüsü, İletişim Bilimleri ABD, mervebarut@outlook.com, ORCID ID: [0000-0001-8198-4811](https://orcid.org/0000-0001-8198-4811)

ANOMIC AND DICHOTOMICAL ELEMENTS IN THE SEXIST DISCOURSE OF THE MEDIA (MEDIA REPRESENTATION OF WOMAN IN THE CLIP OF VIOLENCE AND DISCRIMINATION: THE SAMPLE OF AYŞEGÜL TERZİ)

Abstract

As a social problem, behaviors and actions such as violence, brutality and torture have undoubtedly become an integral part of everyday life practice. While many parameters are the factors in this social problem, it is necessary to position the media as a separate entity. It is almost impossible to wake up to a new day without the news of a new murder of women in our country. Therefore, it is remarkable to understand that what is the position of the woman and how the violence applied to the woman in our country is reflected in the media. So, this attitude taken by the media is very important in terms of the formation and shaping of perceptions such as 'sex discrimination' and 'violence'. The case of Ayşegül Terzi is also the type that can serve as an example for the news in this category. The incident was reflected in the media on the first day of the feast in Istanbul / Maslak (on 16.09.2016) when a 23-year-old nurse Ayşegül Terzi was attacked by a man because of she was wearing shorts whom she did not know and this news was on the agenda for a long time. In this study, the representation of the woman in the written media and violence and discrimination applied to the woman was examined through this sample and the other violence cases were also tried to be examined.

The research was limited to 3 newspapers (Sabah, Milliyet, Cumhuriyet) and (Bianet, Mynet, Yeni Akit) 3 internet sites with different publishing policies and ideologies with the date of Ayşegül Terzi incident and the following week between 16-22 September 2016. In this context, Ayşegül Terzi case is taken as a basis and included to other violence reports applied to the woman in the scope of the research. The study was conducted through the content analysis method of 30 articles compiled from newspaper and internet news articles between September 16th and 22nd, 2016. It has been determined that about 20 out of 30 articles about violence applied to the woman in the newspaper and internet news in the specified time are related to Ayşegül Terzi case and it is seen to be echoed with the way of informing. The most important finding of the study is that the case of Ayşegül Terzi (apart from the news value) is discriminated and seen as a news article. Because news in newspapers and websites with different publishing policies can not bring out a noticeable difference in turning violence into a legitimate issue, their news is not social, but ordinarized and transmitted to the individual case the violence that has been applied to the woman.

Keywords: Women, violence, written Press, content analysis, Ayşegül Terzi.

GİRİŞ

Kitle iletişim araçları, modern çağda ilettikleri mesajlarla kuşkusuz toplum üzerinde önemli etkilere sahiptir. Yaşanan teknolojik gelişmeler, bireylerin kitle iletişim araçlarına erişimini kolaylaştırmıştır. Bunun yanı sıra kitle iletişim araçlarının da her türlü gruba ulaşması ve önemli bir toplumsallaşma aracı olarak gücünü koruması, bu araçları yaşamın önemli bir parçası haline getirmektedir. Medya olarak adlandırılan kitle iletişim araçlarının en eskilerinden olan basın, kadın ve cinsiyetçi söylemin tasarlanmasında, eskiden beri etkin rol oynamıştır. Cinsiyetin toplumsallaşması sürecinde kadın ve erkek, toplum tarafından kendileri için uygun görülen davranış kalıplarının gereğini yerine getirmeye ve bunu yaparken de söz konusu kalıpları içselleştirmeye başlamaktadır. Buna göre kadın ve erkek belirli karşıtlıklar arasında görev dağılımına gitmekte, birinin aktifliği söz konusu olduğunda, diğeri pasifleşmektedir. Taraflardan biri özne olduğunda, diğeri nesne olarak

konumlandırılmaktadır. İçinde bulunulan mevcut toplumsal düzene bakıldığında, patriarkal bir tablo görülmektedir. Bunun bir uzantısı olarak da erkeğin toplumsal yapıdaki ezici üstünlüğü karşısında kadın, edilgen şekilde konumlandırılmakta, dolayısıyla etken olma rolünü erkek üstlenmektedir. Şüphesiz toplumumuzdaki bu algı, kadın ve erkeğin toplumsal hayata katılım biçimini, oranını, toplum içindeki görünürlüğünü ve statüsünü büyük ölçüde etkilemektedir (Ökten'den akt.,İşliyen 2015:479). Bu nedenle medya, toplum zihniyeti üzerinde kadının konumlandırılış şeklinin nasıl olacağını tasarlayan en önemli unsur olarak görülebilmektedir.

Kadına yönelik şiddet, tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de hâlâ çözüm bekleyen en önemli toplumsal sorunlardan biridir. Kadına yönelik şiddetle mücadelenin en önemli yöntemlerinden biri olan zihniyet dönüşümünün sağlanmasında, çok geniş kitlelere ulaşabilmesi nedeniyle medya, çok önemli bir role ve güce sahiptir. Özellikle yazılı medya, içinde yaşanan dünyanın anlam alanlarını büyük ölçüde belirlemektedir. Bununla birlikte şiddet olaylarına medyada sıklıkla yer verilmesi, kişi ve toplum açısından olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Kadına yönelik şiddet, görsel ve yazılı basında sık sık verilerek bu eylem medya tarafından meşrulaştırılmakta, kışkırtılmakta ve körüklenebilmektedir. Medya içeriklerinde, özellikle de haberlerde kadına yönelik şiddetin nasıl temsil ve inşa edildiği konusundaki araştırmalar oldukça fazladır. Medyada şiddetin temsili, erkeğin kadından daha güçlü olduğunu öne süren, farklılıklar söylemine dayanmaktadır. Dolayısıyla kadınlar doğaları gereği; itaatkâr, pasif, bağımlı, güçsüz, öteki olarak görülmekte, erkekler saldırgan, her zaman etkin ve güçlü olarak resmedilmektedir. Medyanın da inşasında payı olduğu bu gerçeklik iddiası, kadın ve erkek arasındaki farklılığı bir karşıtlık çerçevesinde tasarlamakta ve insani ilişkileri de güç ilişkileri temelinde tanımlamaktadır. Bu bağlamda şiddet, erkeklerin ancak güçlerinin yetebileceği kimselere yöneltebileceği bir eylem olarak ortaya konmaktadır. Şiddet sadece fiziksel değil; duygusal, cinsel, sözel ve sembolik türleri de kapsamaktadır. Ancak medyada kadına yönelik şiddet, daha çok fiziksel şiddet olarak dar çerçevede ele alınmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, bir sorun olan 'kadına yönelik şiddet' olgusunun, 16-22 Eylül 2016 tarihleri arasında yayımlanan haberlerde, yazılı medya içerisinde yer alan farklı yayın politikası ve ideolojik yapıya sahip 'Sabah', 'Milliyet', 'Cumhuriyet' gazeteleri ve internet gazeteciliği kapsamında yer alan 'Bianet', 'Mynet', 'Yeni Akit' internet sitelerinde, nasıl temsil edildiğini ve medyanın toplumsal düzlemde nasıl bir farkındalık yarattığını ortaya koymaktır. Ayşegül Terzi örneği özelinde, şiddet ve ayrımcılık kışkıracısındaki kadının medyada temsilinin incelendiği bu çalışmada; öncelikle konuyla ilgili literatürle bir kuramsal ve kavramsal çerçeve oluşturulmuş ve araştırmanın bilimselliğinin sağlanabilmesi amacıyla, metodolojik bir içerik sunulmaya gayret edilmiştir. Çalışmanın en son aşamasında ise, gazete ve internet sitelerinde yer alan kadına yönelik şiddet haberleri, içerik çözümlemesi yöntemiyle analiz edilmeye ve elde edilen bulgular ışığında hermeneutik yaklaşımla yorumlanarak bilimsel bir zemine oturtulmaya çalışılmıştır.

KURAMSAL VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Şiddet Olgusu ve Kadına Yönelik Şiddet Türleri

Şiddeti bireylerin fiziksel olarak zarar görmesine öfkelenirilmesi veya duygusal olarak baskı altına alınmasına yol açan her türlü hareket, davranış veya muamele olarak tanımlamak mümkündür. Dilimize Arapça'dan giren şiddet kelimesi, Türk Dil Kurumu Sözlüğünde "bir hareketin, bir gücün derecesi, baskınlığı, sertlik olarak tanımlanmaktadır.

Mecazi anlamda şiddet ise duygu veya davranış için aşırılık; karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma kendi gücünü gösterme şeklinde tarif edilmektedir” (Halıcı, 2007:11). Dünya Sağlık Örgütü şiddeti, bireyin sahip olduğu fiziksel güç ya da kudretle üstünlük taslayarak, bir başka insana, bir gruba ya da topluma karşı uyguladığı ve türlü fizyolojik, psikolojik ve zihinsel baskı veya yaptırım olarak tanımlamaktadır (TBMM Araştırma Komisyonu Raporu, 2006:89). Bu bağlamda şiddet, yalnızca bedene uygulanan fiziksel bir baskı olmayıp, bunun yanı sıra sözel, duygusal olarak da görülen bir eylemdir (RTÜK, 2004:18). Şiddet, yalnızca bu tanımlamalarla da sınırlı kalmamaktadır. Dünyada ve Türkiye’de akademisyenler, araştırmacılar ve bilim insanları şiddeti çeşitli şekillerde tanımlamışlardır. Ancak bu farklı tanımlamaların tümünde ortak olan görüş, kişilere rızası dışında güç kullanımı şeklinde ortaya çıkmaktadır (Halıcı, 2007:11).

Şiddetin tanımının yanı sıra geçmişten günümüze şiddetin istikrarlı bir şekilde neden artış gösterdiği sorunu, çeşitli tartışmalara konu olmuştur. Burada ataerkil anlayışın etkin olduğunu söylemek mümkün görünmektedir. Ataerkil sistem, cinsiyetçiliğe, militarizme, ırkçılığa, milliyetçiliğe, yaş hiyerarşisine dayanan bir şiddet kültürü yaratmaktadır. Böylelikle şiddet, muktedirden topluma uzanan geniş bir yelpaze içinde varlığını devam ettirme ve otoritesini artırma şeklinde süregitmektedir (Erol, 2010:23). Bu süregiden düzende ise şiddet, gözlemlenen, öğrenilebilen ve bilince yerleştirilerek sonrasında taklit edilen bir olguya dönüşmektedir.

Kadına yönelik şiddet, sıradanlaşan, kanıksanan bir kavram olarak günümüzde pek çok toplumda görülmektedir. Bu yüzden kadına yönelik şiddetin görülmediği bir topluma rastlamak nerdeyse imkânsızdır. Şiddet, kadınların temel özgürlüklerine yönelik olarak her türlü fiziksel, ekonomik, cinsel, sözel ve psikolojik boyutlarda gerçekleşmektedir (Gökulu ve Hosta, 2013:1834). Şiddet olgusu, kendini çok farklı biçimlerde ve etkenlerde göstermektedir. Çünkü şiddeti tetikleyen birbirine bağımlı veya bağımsız birçok unsurun olduğu görülmektedir. Bu nedenle toplumda yaşanan şiddet olayları, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve meslek statülerine göre farklılaşmaktadır. Bu farklılaşmanın sonucunda orta çıkan şiddeti ise dört kategoride ele almak mümkündür. Bunlar, fiziksel, duygusal, sembolik ve cinsel şiddet şeklinde sıralanmaktadır (TBMM Araştırma Kom. Raporu, 2006:135).

Genel olarak değerlendirildiğinde günümüzde, kadınların, şiddet şekillerinin tümüne maruz kaldıklarını söylemek mümkün görünmektedir. Kadınların maruz kaldığı şiddet türleri, intihara zorlama, kız çocuklarına baskı, kocadan kaynaklanan güç kullanma, yaşlı kadınlara uygulanan insaniyetsizlik, sokaklarda cinsel taciz ve kapkaç şeklinde görülebilmektedir. Bu şiddet türlerinin ise bireysel, sosyal ve kültürel nedenlere ve koşullara bağlı olarak ortaya çıktığı söylenebilir. Ancak burada önemli bir noktaya değinmekte fayda vardır. Görülen bu şiddet biçimlerinde, aktif konumda olan yalnızca erkek değildir. Bu durum, bazen kadının da fail olduğu bir durum oluşturabilmektedir. Yani yaşanan bir şiddet olayında erkek aktif (şiddeti uygulayan), kadın ise pasif (şiddete maruz kalan) konumda her zaman olmayabilir. Dolayısıyla böyle bir genelleme, yeteri kadar objektif olmayacaktır. Ancak bu çalışmada da olduğu gibi kadına uygulanan şiddetin çoğunluğunda, failin erkek olduğu bilinen bir gerçektir.

Toplumsal Cinsiyet ve Yansımaları

Cinsiyetçilik, kadını toplumda ikincil ve aşağı durumda gösteren bütün tutum, davranış ve etkinlikler olarak ifade edilebilir. Cinsiyetçi söylem; toplumsal cinsiyeti, yani toplumda kadınlık ve erkeklik durumunu belirli kalıplara sığdıran, kadını erkek karşısında zayıf, güçsüz, duygusal, mantıksız, aşırılık vb. olumsuz nitelermelere büründüren bir söylemdir. Cinsiyetçi söylem, bir eşitsizlik söylemidir; erkeğin toplumsal iktidarını kuracak ve pekiştirecek tarzda

tanımlanmasını sağlayan, erkeği kadından her konuda üstün ve ayrıcalıklı bir konuma yerleştiren bir işlev görmektedir (Dursun, 2008:65-66).

Cinsiyetçi kalıplar, yaşamın her alanında kendini hissettirmekte ve bir şekilde toplumu sarmalamaktadır. Renkler, biçimler ve sözcükler belli kurumları, kavramları veya kişileri temsil ederek dolaşıma sokulurlar. Bu temsiller ise onlara atfedilen anlamı yansıtarak bu anlamalara meşruluk kazandırır, tıpkı kadına şiddetin meşruluk kazandığı gibi (Tanrıöver'den akt. Alankuş, 2007:153). Her toplumda kadın ve erkeği birbirinden ayıran ve toplumsal rollerini oluşturan, bireyleri yönlendiren, şekillendiren, denetleyen değerler bulunmaktadır. Değerler, kadın ve erkeğin nasıl olması, nasıl davranması gerektiğini ve hangi sorumlulukları olduğunu belirten rollerdir. Bu işlevler ise toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında, toplumun belirlediği ve bireylerden yerine getirilmesini beklediği bir takım beklentiler olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla her bireyden, toplumsal cinsiyet rolüne uygun tutum ve davranışlarda bulunması beklenir. Bunların çoğu ise, kadına atfedilen kalıplar ve bu kalıplarla şekillenen beklentilerdir. Bu beklentiler, kuşkusuz insanoğlunun hayata gözlerini açtığı ilk günden itibaren belirlenmeye başlar. Hatta bu beklentilerin anne karnındayken oluştuğunu söylemek dâhi mümkündür. Anne karnındayken başlayan bu süreç, bebeklikte ve aile yaşantısıyla şekillenmeye başlar, okul-iş yaşamı ve kanunlarla da pekişir, böylece öğrenilenler değişmez kalıplara dönüşerek hayatın her aşamasında sıklıkla karşılaşılabilecek bir durum haline gelir (Saraç, 2013:27). Bu yargılar, hayatın başlangıcından sonuna kadar yaşamın her evresinde belirleyici unsurlar olarak hissedilir ve öngörülen uygun davranışlar konusunda bir nevi bireylere baskı uygular. Adeta toplumun tüm katmanlarına sirayet eden bu baskı ile mecburiyet bilinci aşılacak ve bireylerin önceden tanımlanmış bu davranış kalıplarına rıza göstererek uyması beklenmektedir.

Toplumsal bir kategori olarak inşa edilen kadın ve erkek kimliği 'toplumsal cinsiyet' kavramı ile şekillenmektedir. Bütün canlılar ile birlikte insanlar da biyolojik olarak farklı cinsiyetlerle dünyaya gelmektedirler. Bireyler toplumsal yaşamda bu biyolojik farklılıklar göz önüne alınarak kadın/erkek olarak kavramsallaştırılan ve farklı cinsiyet rollerine işaret edencinsiyet kategorilerine yerleştirilmektedirler. Bu durum ise kadın ve erkek sıfatıyla gerçekleşmektedir. Kadın ve erkeklerin ayrı bir kategori olarak değerlendirilmesi ise onların yalnızca doğalarından değil, toplum yaşantısından da kaynaklanmaktadır. "*Toplumsal cinsiyet kavramı bireyleri belirli beklenti örüntülerine sığdırarak, bireyleri günlük yaşamın toplumsal oluşumunu sağlayan ekonomi, ideoloji, aile, siyaset gibi toplumsal örgütlenmelerin içine yerleştirerek onları biçimlendiren bir kurum olarak tanımlanmaktadır*" (Ulusal, 2007:32-33).

Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet ayrımından kaynaklanan bir şiddet olarak her alanda karşımıza çıkmaktadır (Alankuş, 2007:28-29). Toplumsal cinsiyet ilişkilerinden kaynaklanan şiddet ise yalnızca kadınları değil erkekleri de kapsamakta, dolayısıyla kadınların ve erkeklerin toplumsal olarak tanımlanmış kadınlık ve erkeklik rollerinden kaynaklı yaşadıkları tüm şiddet türlerini içermektedir (Altunay ve Arat'dan akt. Erol, 2013:193). Ancak toplumsal cinsiyet rolleri ve bu roller bağlamında erkeğin kadından üstün gösterilmesi erkek kimliğine olumlu anlamlar yüklerken kadının daha edilgen ve erkeğe bağımlı bir nesne olarak görülüp temsil edilmesine neden olmaktadır. Bu durum ise biyolojik farklılığın ötesine giderek toplumsal etkileşimle inşa edilen ve meşrulaştırılan bir yapının ürünüdür. Erkek üstünlüğünü temele alarak oluşturulan bu yapı, gündelik hayat pratiklerinin bir parçası haline gelmekte hem toplumsal hem de kurumsal düzlemde kısacası hayatın her alanında etkileri görülmekte, dolayısıyla farklı cinsel kimliğe sahip bireylerin yaşantısını yönlendirmede etkili olmaktadır (Akmeşe ve Deniz, 2015:318).

Genel olarak toplumsal cinsiyet bağlamında kadınlara dair imge ve söylemler, medyada şiddet konusuna dair araştırmaların bulgularıyla birlikte değerlendirildiğinde, şunları saptamak mümkündür. Şiddetin temsili, erkeğin kadından daha güçlü olduğunu öne süren biyolojik farklılık söyleminden gelen bilgiye dayanmaktadır. Dolayısıyla kadınlar doğaları gereği; itaatkâr, pasif, bağımlı, güçsüz olarak görülen, erkekler ise saldırgan, her zaman etkin ve güçlü olarak resmedilmektedir. Medyanın bu algının inşasında payı olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu gerçeklik şüphesiz, kadın ve erkek arasında bir karşıtlık oluşturularak tasarlanmakta ve sosyal ilişkiler de adeta güç ilişkileri temeline dayandırılmaktadır.

Anomi ve Dikotomi Kavramları ve Cinsiyetçi Söylem

'Anomie', Emile Durkheim'in ortaya koyduğu bir kavramdır. 18. yy sonrası sosyolojinin de ortaya çıktığı kapitalist dönemde, özellikle kırdan kente yapılan göçler sonucunda ortaya çıkan uyumsuzluk problemini ifade eder. Anomi ve yabancılaşma, birbirini tamamlayan ve yapıları itibarıyla birbirine yakın olan iki kavramdır. Ayrıca anomiy zaten bir yabancılaşma biçimidir (Karasu, 2008:259). Diğer bir ifadeyle anomiy, sosyal düzenin belirleyici etmenlerinden dolayı belirli bir statüye sahip olanların, toplumca kabul edilen hedeflerine kolayca ulaşabildiği ancak bu durumda olmayanların aynı hedeflere ulaşmalarının zor veya imkânsız olduğu bir yapının sonucudur. Bu nedenle belirleyici etmen olan 'suçluluk' da sosyal yapının ve düzenin bir parçası olarak görülmektedir. Çünkü meşru yollarla hedeflerine ulaşamayan bireyler, ihmal edilmişlik ve ötekileştirilmişlik duygusuyla amaçlarına ulaşmak için sapkın davranışlara yönelebilmektedirler. Ayrıca geçiciliğin ve ötekine mesafelenmiş insan ilişkilerinin en uç örneklerine ve en gayrı-insani yaşam pratiklerine sıklıkla rastlanılan günümüz koşulları, bu kavramı oldukça açık bir biçimde açıklamaktadır (Ergur vd.,ty:7).

Anomiy ve yabancılaşma, geçmişten günümüze her çağda ve her toplumda rastlanan bir olgudur. Ancak özellikle Sanayi Devrimi sonrasında, toplumsal yapıda meydana gelen köklü değişimler sonucunda önem kazanmıştır. Anomiy, normların, değerlerin, kuralların, işlevini yitirmesi sonucu toplumda meydana gelen bunalım ve dengesizlik durumudur. Anominin ortaya çıkmasının sosyolojik nedenlerini ilk olarak Durkheim, sonrasında Merton ve Parsons analiz etmiştir. İnsanın kendisine, topluma ve çevresine karşı duyarsızlaşmasını ifade eden yabancılaşma, sosyolojik, psikolojik ve felsefi anlamları ile analiz edilen bir kavramdır. Yabancılaşma kavramını gerçek anlamda ilk olarak dile getiren, Hegel'dir. Daha sonra Marx, özgün bir yabancılaşma teorisi geliştirmiştir. Çağımızda yabancılaşma özellikle makineleşmiş monoton ve yapay hayat tarzının bir ürünü olarak ortaya çıkan bir olgudur (Uçurum, ty:126).

Dikotomi kavramı ise etimolojik olarak ikileşim anlamına gelmekte ve Fransızca biyoloji alanındaki 'dichotomie' den ortaya çıkan bir sözcüktür. İngilizce 'dichotomy' şeklinde ifade edilmektedir. Ancak tüm bu sözcüklerin etimolojisi Yunanca olup, 'dichia', ikili 'temnein', kesmek, iki eşit parçaya ayrılmak üzere, büyüme noktasından ikiye bölünerek dallanma olarak anlam bulmaktadır. Dikotomi, sosyal bilimlerde de kullanılmakta, ayrıca toplumsal değişimlerin hızlı yaşandığı toplumlarda ortaya çıkmaktadır. Fakat burada kast edilen toplumdaki bölünme veya ikileşme değil, kurumsal yapılar ve idari anlamdaki ikiliktir. Bununla birlikte eğitim sisteminde hem geleneksel eğitim sisteminin, hem de modern (Avrupalı) eğitim kurumlarının açılması ve bu kurumların birlikte varlıklarını sürdürmesi dikotomi kavramıyla ilişkilendirilebilir (yeniokul.net).

Kadın-erkek dikotomisi, geçmişten günümüze yüzyıllardır kendini açıkça göstermekte ve gün geçtikçe bu ayrım daha da belirginleşmektedir. Bu ayrımda kadın-erkek sıfatlarının, akıl-beden dikotomisi üzerinden ilişkilendirildiği de görülmektedir. Akıl-beden dikotomisinde

akıl, kendi içerisinde bir tutarlılığı da barındıracak şekilde, kültürü, hakikati, mutlaklığı, mantıklı olanı, düzeni, kararlılığı, rekabeti, güçlüyü ve aktif olanı temsil ederken, beden de doğayı, duygusallığı, irrasyonelliği, düzensizliği, çift değerliliği, zayıflığı ve pasif olanı temsil eder. Akıl-beden karşıtlığında ise, bedene atfedilen temsili durumlar kadını, akla atfedilen temsili durumlar ise erkeği simgeler. Bu bağlamda akıl bedeni dışlayan, küçümseyen, onu görmezden gelen, egemen olduğu eril dünyasında kendisinin cinsiyeti olduğundan söz eder. Ve akıl, bedeni özdeşleştirdiği kadın cinsiyetini de dışlayarak ötekileştirmektedir. Böylelikle kadını dışlayan ve öteki kılan bu dikotomik ilişki, eril bakışın kendine özgü bir şekilde inşa edeceği bir dünya oluşturmaktadır (Erden, 2008:130).

Cinsiyet terimi kadın ya da erkek olmanın biyolojik yönünü vurgularken, toplumsal cinsiyet terimi ise bu biyolojik yöne, toplum ve kültürün yüklediği anlam ve beklentileri ifade etmektedir (Saraç, 2013:27). Cinsiyetçi söylem ise toplumda kadınlık ve erkeklik durumunu, toplum ve kültürden önce gelen sabit bir özellik olarak tanımlayan; bu sabitlemeyi de kadını erkek karşısında doğuştan gelen bir zayıflık, güçsüzlük, duygusallık, mantıksızlık, aşırılık, vb. olumsuz sıfatlarla açıklamaya çalışan bir söylemdir. Cinsiyetçi söylem, kadın ve erkeğin toplumsal iktidarını kuracak ve pekiştirecek tarzdaki tanımlamasıyla bir eşitsizlik söylemidir. Bu söylem erkeğin toplumsal, siyasal, kültürel ekonomik gibi alanlar da dâhil olmak üzere kısacası yaşamın her düzeyinde kurulmuş iktidarın ve egemenliğinin farklılığından doğduğunu apaçık hissettirmektedir (Dursun, 2008:65-66). Dolayısıyla cinsiyetçi söylemle, ayrılıkçı ve birini diğerinden üstün kılan bir söylemin inşa edildiği söylenebilir. Zira kadın ve erkek, doğduğu günden itibaren kendilerine atfedilen cinsiyet rolüne inandırılmakta ve buna uygun bir yaşam biçimi benimsetilmektedir. Aile içinde doğar doğmaz kendisine biçilen görevler ve roller teolojik değerlerle bağdaştırılarak verilmekte, sonrasında ise okul hayatıyla bu cinsiyetçi rol pekişmektedir (Şahin, 2012:1). Bu durum, cinsiyetçi söylemin yaşamın her anında kendini apaçık hissettirdiği ve sıradan bir durummuş gibi, insanların zihinlerine yerleştirilip uygulatılmaya çalışıldığı yorumunu mümkün kılmaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde anomi, dikotomi ve cinsiyetçi söylem kavramlarının ortak noktasının ayrımcılığa, ötekileştirmeye, yabancılaştırmaya, birini diğerinden üstün kılıp diğerini her konuda yüceltmeye götürdüğünü ve bu değerlerin odak noktasında ise mağduriyeti yaşayan birincil konumdaki cinsiyetin 'kadın' olduğu görülmektedir. Kadın, insanlık tarihi boyunca ataerkil toplum yapısı içinde baskılanmış ve edilgen bir konuma getirilmeye çalışılmıştır. Erkek egemen toplumsal yapının, yıllardır sürdürdüğü düzene ayak uyduramayan, karşı gelen, diğer bir anlatımla benliğine sahip olmak isteyen kadınlar ise, toplumdan soyutlanmış veya marjinallikle suçlanıp ötekileştirilmişlerdir. Dolayısıyla kadına dair ötekileştirme sorunu, tarihin tüm evrelerinde kendini hissettirmiştir denilebilir. Günümüzde de durum pek farklı değildir. Sonuç itibarıyla anomi, dikotomi ve cinsiyetçi söylem kavramlarının ortak paydada buluştuğunu söylemek, ayrıca şiddete maruz kalan kadınların, şiddet nedenini her üç kavramdaki ayrıştırıcı özelliklerle bağdaştırmak, mümkündür.

Yazılı Basında Kadın Odaklı Habercilik

Haber için akademik anlamda pek çok tanımlama mevcuttur. Tüm tanımlamaların ortak nokta ise bilgilerin doğru, nesnel, dengeli ve tarafsız olmasıdır. Bu açıdan haber olgusunda bu ilkelere dayalı olarak toplumun bilgilendirilmesi beklenmektedir. Teknolojinin hızla geliştiği ve kitle iletişim araçlarının sayıca ve tür olarak artış gösterdiği günümüzde, insanlar ülkelerindeki ve dünyadaki gelişmelerden anında haberdar olabilmektedirler. Ancak burada önemli olan nokta, haberin anında iletilmesinden önce doğru bilgiler içermesidir. Doğru haber vermek sanıldığı kadar kolay olamayla birlikte, haber kaynakları ile verileri

düzenleyip haber haline getiren gazeteciler, çoğu kez öznel ölçütler kullanmak zorunda kalmaktadır (Ulusal, 2007:6-7). Bununla birlikte sıradan olaylar yerine şiddet, kan, gözyaşı, acı yani türlü olumsuzluklarla yüklü olayların haberleştirilme oranı daima daha yüksektir. Bunun nedeni, olumsuz haberlerin daha fazla dikkat çektiğine dair mesleki düşüncedir. Dolayısıyla olumsuz haberler daha çok ön plana çıkmakta ve itibar görmektedir (Dursun, 2008:59).

Kadının medyada ötekileştirilmeyen eşitlikçi bir temsil olanağına kavuşmasıyla ilişkili yasal düzenlemeler, uluslararası sözleşmeler ve stratejiler sayıca çok fazladır. Ancak bu düzenlemeler ve çalışmalar her ne kadar sayıca fazla olsa da, medya çalışanlarının, kadınlara karşı ayrımcılığı kışkırtan bir tutum sergiledikleri görülmektedir. Kadınların yaşam pratiklerinin her alanında her daim yüzleşmek zorunda kaldıkları ayrımcılık, günümüz dünyasında süregiden eşitsizliklerin en yaygın olanlarından biridir (Çelenk, 2010:229). Haber medyasındaki kadın imajı, cinsiyet eşitsizliği üzerine kurulu bir zeminde inşa edilirken, belirli ideolojilerle gücü elinde bulunduranlar tarafından oluşturulmaktadır. Gücü elinde bulunduran bu mitler kadını, erkeğin karşısında edilgen kılarak, onu cinsel bir meta haline dönüştürmektedir. Bu dönüşüm kadının ikincilliğinin meşruiyetini sağlayacak şekilde gerçekleşmektedir (İşliyen, 2015:478I).

“... Bu nedenle günümüzde geleneksel habercilik anlayışı içerisinde gazetecilik yapan yaygın medyanın neden olduğu kadın hakları ihlallerine dikkat çekmekte fayda var. Haberi bizzat hak ihlali yapan, dolayısıyla kadınlar başta olmak üzere bütün “ötekilerin” haklarını ihlal eden bir habercilik anlayışı süregitmekte. Bu noktada kadın odaklı habercilik bir kez daha devreye girmektedir. Kadın odaklı habercilik; kadın hakları konusunda bilgilendirici, kadınları güçlendirici, kadınların maruz kaldığı hak ihlallerini takip eden, gündelik gazetecilik pratikleri sırasında kadın hakları ihlallerinde bulunmayan bir habercilik anlayışından öte, her haberin kadınlar lehine dönüşümlere öncülük edebilecek biçimde kurulduğu, çözüm odaklı bir habercilik demektir” (bianet.org).

Günümüzde giderek yaygınlaşan, ‘hak’ haberciliği kapsamında üzerinde sıklıkla durulan konulardan biri de, kadın hakları haberciliğidir (Alankuş, 2007:22). Kadın hakları açısından uzun yıllar boyunca farklı görüşler ortaya atılmış, gazetecilik meslek etiğinin kurallarına göre hareket edilmesi gerektiği ve doğru habercilik anlayışıyla kadın erkek ayrımı yapılmayacağı savunulmuştur (Tanrıöver’den aktaran Alankuş, 2007:149). “Hak Haberciliği” genel olarak; hak ihlallerinin medya tarafından izlenmesine, haber yapılmasına, korunup iyileştirilmesine ve demokratikleşmesine katkıda bulunması amacıyla yönelik bir habercilik türüdür. Hak mücadelelerinin haber yapılması, kamuoyuna duyurulması, hak ihlallerinin önüne geçilme amacıyla ve isteğine yönelik bir eylemdir (Özügurlu, 2005:159). Kısacası medyada kendine yer edinmeye çalışan bu yeni habercilik anlayışı, hak ihlallerine maruz kalan özellikle çocuk ve kadınları ele almakta, bu tür mağduriyetleri kamuoyuna duyurma, kamuoyuyla paylaşma ve insanların bu tür durumlarda bilinçlenmelerini sağlamaktadır. Dolayısıyla bu perspektiften bakıldığında, medya çalışanlarının hak haberciliği alanını göz ardı etmeyerek ve hatta bizzat hak haberciliğine yönelik habercilik anlayışını geliştirerek haber oluşturmaları, bu alanı dışlamayan, yok saymayan bir zihniyete sahip olmaları gerekmektedir.

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Problem

Günümüzde yazılı basın haberciliği, kamuoyunda belirli düşünce ve davranış biçimlerine yoğunlukla etki edebilmektedir. Dolayısıyla insanlara kitlesel olarak hitap edebilmek, onları belirli bir ürünün tüketimine yönlendirmek ve kendilerine sunulan belli düşünce ve görüşleri onaylamalarını sağlayan bir işleve sahiptir. Bununla birlikte gelişen kitle

iletişim araçlarıyla, günümüzde hemen her kesim sınıf ya da grubun, yayın organları bulunmaktadır. Toplum bireyleri, kendi görüşleri çerçevesinde tercih ettiği yayın organlarından, gün içinde olup bitenleri öğrenmektedir ya da öğrendiğini zannetmektedir. Çünkü aynı haber, farklı medya organlarında farklı içeriklerle dolaşıma girmekte ya da bazen aynı haber başka yayın organında kendine her halükarda yer bulabilmektedir. Burada temel yaklaşım, aynı haberin farklı mecralarda aynı şekilde, içerikte ve aynı semantik yaklaşımla dolaşıma sokulmasıdır. Gazetecilik pratiği açısından temel bir sorun olarak addedilmesi gereken bu vaka, 'kadın' ve 'cinsiyetçi' söylem özelinde bilimsel verilere dayalı olarak irdelenmeye ve analiz edilmeye muhtaç olarak görünmektedir. Dolayısıyla 'kadına yönelik şiddet' kapsamında Ayşegül Terzi vakası özelinde, farklı yayın politikası ve ideolojik yapıya sahip, 'Sabah', 'Milliyet', 'Cumhuriyet' gazeteleri ve 'Bianet', 'Mynet', 'Yeni Akit' internet sitelerinde, 16-22 Eylül 2016 tarihleri arasında yayımlanan haberlerin şiddet içeriğinin ortaya konulması, şiddetin nasıl ve hangi boyutlarda ele alınarak yansıtılmaya çalışıldığı, bunun yanı sıra medyanın toplumsal düzlemde nasıl bir farkındalık yarattığının belirlenmesi, çalışmanın temel problemini oluşturmaktadır.

Amaç ve Önem

Bu çalışmanın amacı farklı ideoloji ve yayın politikaları olan gazete ve internet sitelerinin, haber üretme değişkenlerinin nasıl olduğu ve haberlerinin ne denli farklı bir içerikle iletilendiğini tespit etmektir. Çalışma ile 'Ayşegül Terzi' vakası örneğinde yeniden gündeme gelen kadına yönelik şiddetin, gazete ve internet sitesi haberlerinde nasıl sunulduğuna ilişkin bir çerçeve çizilerek, farklı haber anlayışlarının ortaya çıkarılması hedeflenmektedir.

Kitle iletişim araçları her dönem olduğu gibi, günümüzde de ilettikleri mesajlarla toplum üzerinde önemli etkilere sahiptir. Yaşanan teknolojik gelişmeler sonucu, kitle iletişim araçlarının her türlü gruba ulaşması ve önemli bir toplumsallaşma aracı olarak gücünü koruması, bahsi geçen araçları hayatın önemli bir parçası haline getirmektedir. Bunların içerisinde geçmişten günümüze süregelen, yazılı basın kapsamında yer alan gazetelerin önemi yadsınamaz bir gerçektir. Gazeteler kullandığı dil ve haber kalıpları aracılığıyla, kamuoyunun zihnindeki konuların 'önemlilik algısı' üzerinde belirleyici olmaktadır. Gazeteler, teknolojideki gelişmelerle birlikte, geleneksel yayımlarının yanı sıra internet kanalıyla okurlarına, internet gazeteciliği alanında yeni bir imkân yaratmıştır. İnternet gazeteleri özellikle son dakika haberlerinde okurlarına hızlıca ulaşarak, onları bilgilendirme görevini üstlenmektedir. Bu bağlamda çalışma Ayşegül Terzi vakasında yeniden gündeme gelen kadına yönelik şiddet haberlerinin, farklı yayın politikasına sahip gazete ve internet sitesi haberlerinde nasıl aktarıldığı, belirlenen gazete ve internet sitelerinin kadına yönelik şiddet haberlerine bakış açılarının ve bu tür haberlere yer verme şeklinin nasıl olduğunu ortaya koyması bakımından önemlidir. Dolayısıyla her medya organı, kendi ideolojik perspektifinden bu haberleri kamuoyuna aktarmaya çalışacağından şiddet haberlerinin gazete ve internet sitesi haberlerinde nasıl yer aldığı önem arz etmektedir.

Sınırlılıklar

Çalışma, farklı yayın politikasına sahip üç gazete ve üç internet sitesi ile sınırlıdır. Ayrıca bahsi geçen gazete ve internet sitelerinin 16.09.2016-22.09.2016 tarihlerini kapsayan haberleri, çalışmanın bir diğer sınırlılığını oluşturmaktadır. Kadına yönelik şiddet haberleri, hemen her gün gazetelerde yer alabilecek haber türü olarak görülmektedir. Bu nedenle söz konusu zaman aralığında gazetelere haber olarak yansıyan kadına yönelik şiddet haberlerinin, araştırma için sonuca ulaşılacak düzeyde veriyi sağlayacağı düşünülmüştür.

Varsayımlar

Çalışma kapsamında araştırmanın varsayımları şu şeklide belirlenmiştir:

- 1) Kadına yönelik şiddet haberleri genel olarak iç sayfalarda yer almaktadır.
- 2) Kadına yönelik şiddet haberlerinin gazete ve internet haberlerindeki sunumu, metin+ görsel şekilde oluşturulmaktadır.
- 3) Kadına yönelik şiddet haberlerinde kullanılan fotoğraflar, gazete ve internet haberlerinde temsili fotoğraf olarak verilmektedir.
- 4) Kadına şiddet haberlerinin gazete ve internet sitesi haberlerindeki şiddet türü, fiziksel şiddettir.
- 5) Gazete ve internet sitesi haberlerinde kadına uygulanan fiziksel şiddet biçimi ise genel olarak dövmek / dayak atmak şeklindedir.
- 6) Habere konu olan mağdur kadın sıfatı gazete ve internet sitesi haberlerinde talihsiz/ mağdur/kurban, yaşlı, öğrenci, kadın, hemşire olarak değişkenlik göstermektedir.
- 7) Haberlerde sunulan şiddet nedeni, toplumsal kurallara uymama şeklinde aktarılmaktadır.
- 8) Gazete ve internet sitesi haberlerinde şiddete maruz kalan kadınların yaş aralığını çoğunlukla 18-30 yaş grubu oluşturmaktadır.
- 9) Gazete ve internet sitesi haberlerinde şiddeti uygulayanların şiddete maruz kalanlara yakınlığı sokaktaki erkek, sevgili/ eski sevgili, koca/ eski eş, patron/ üst makamdaki erkek ve diğer olarak değişkenlik göstermektedir.

Araştırmanın Modeli

Çalışma nicel bir araştırma yöntemiyle yürütülmüştür. “*Nicel araştırma olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan bir araştırma türüdür. Niceliksel araştırma yönteminde, araştırılan konuya ilişkin, evreni temsil edecek örneklemden sayısal sonuçlar elde edilmektedir*” (docplayer.biz.tr). Çalışmada gazete ve internet sitelerinde yer alan kadına şiddet haberleri içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. İçerik analizi arşivlerden, belgelerden, gazetelerden, sinema, tv gibi çeşitli doküman ve kitle iletişim araçlarından elde edilen bilgilerin sistematik olarak incelenmesidir. İçerik analizinde nihai hedef, birbirine benzeyen verileri belirli temalar çerçevesinde bir araya getirerek bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyip yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek 2005:227). Söz konusu yöntemle; 16-22 Eylül 2016 tarihleri arasında ‘Sabah’, ‘Milliyet’, ‘Cumhuriyet’, gazeteleri ve ‘Bianet’, ‘Mynet’ ve ‘Yeni Akit’ internet sitesi haberlerinde, kadına yönelik şiddete ilişkin tüm haberlerin içerikleri analiz edilmiştir.

Evren, Örneklem ve Veri Toplama Araçları

Araştırmanın evrenini, yazılı basın kapsamında yer alan gazete ve internet gazeteciliği kapsamında yer alan internet sitesi “kadına şiddet” haberleri oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında örneklem olarak, dünya görüşü, yayın politikası, ideolojik duruşu, sahiplik yapısı gibi kriterler açısından farklı temsil gücüne sahip olan, Sabah, Milliyet, Cumhuriyet gazeteleri ve Bianet, Mynet, Yeni Akit internet sitesi haberleri seçilmiştir. Çalışmada öncelikle, alanda yapılmış benzeri çalışmalara ulaşmak amacıyla literatür taraması yapılmış ve çalışma kapsamında kaynak kitaplardan yararlanılmıştır. Ayrıca veri toplama tekniğinden biri olan doküman incelemesi kullanılarak, ‘Sabah’, ‘Milliyet’, ‘Cumhuriyet’, gazeteleri ve ‘Bianet’, ‘Mynet’, ‘Yeni Akit’ internet sitesi haberleri ele alınmıştır. Çalışmanın temel yönlendirici unsuru, 16-22 Eylül 2016 tarihleri arasında bahsi geçen yayın organlarında kadına yönelik şiddet haberlerinin incelenip derlenmesidir. İncelenen haberlerin zaman aralığının belirlenmesinde, 16.09.2016 tarihinde İstanbul/Maslak’ta 23 yaşındaki bir hemşirenin bayramın birinci günü, şort giydiği için otobüste tekmeyle saldırıya uğraması haberinin ardından, Türkiye gündemini sarsarak ‘kadına şiddet’ vakalarının yeniden gündeme gelmesi

etkili olmuştur. İçerik çözümlemesi sırasında, 16-22 Eylül 2016 tarihleri arasında bu 3 gazetede 13, 3 internet sitesi haberinde 17, toplamda ise 30 habere ulaşılmıştır. İncelenen haber metinleri, ilgili gazetelerin arşivleri taranarak elde edilmiş ve gerçekleştirilen ön okuma sonucunda, konuyla ilişkili görülen haberler araştırmaya dâhil edilmiştir. Derlenen toplam 30 haber, içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Bununla birlikte araştırmanın temel verilerini oluşturan gazete ve internet sitesindeki kadına şiddet haberleri, hazırlanan bir kodlama cetveliyle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmaya dâhil edilen ‘Sabah’, ‘Milliyet’, ‘Cumhuriyet’, gazeteleri ve ‘Bianet’, ‘Mynet’, ‘Yeni Akit’ internet sitesi haberlerindeki kadın odaklı şiddet haberleri kodlama cetveline işaretlenmiştir. Elde edilen veriler ışığında ortaya çıkan bulgular, tablolştırılarak yorumlanmış ve bir sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır.

Veri Analiz Yöntemi ve Verilerin Değerlendirilmesi

Straus ve Corbin’in belirttiği gibi “*Bilim kavramlar olmadan var olamaz, kavramlar bizim olguları anlamamıza ve olgular üzerinde etkili düşünmemize yardımcı olur. Bir kavrama bir ad verdiğimiz zaman, o kavramla ilgili sorular sorabilir, o kavramı inceleyebilir ve başka kavramlarla ilişkilendirebilir*” (Corbin’den akt. Yıldırım ve Şimşek, 2005:227). Bu bağlamda kavramlardan temalara geçilip temalar sayesinde, olgular daha iyi düzenlenebilir ve anlaşılır hale getirilebilir. Çalışmada da öncelikle temalar belirlenmiş ve belirlenen bu temalarda konuya ilişkin haberler analiz edilmiştir

Bu araştırmada; kodlama cetveli aracılığıyla toplanan veriler tabloya işlenerek içerik analizi yöntemiyle çözümlenmeye çalışılmıştır. Veri analizlerinin yapılabilmesi için öncelikli olarak kodlama cetveli hazırlanmış, ardından elde edilen veriler kodlama formuna işlenmiştir. Kodlama yönergesi; farklı yaş gruplarına sahip birden fazla kadına, değişik nedenlerle, farklı sıfatlarla, birden fazla çeşit şiddet uygulanması olasılığı dikkate alınarak düzenlenmiştir. Araştırma sırasında bu özellikleri taşıyan haberler tespit edilmiş, kodlama da bu duruma uygun yapılmıştır. Çözümleme sırasında bu veriler bir araya getirilerek tablolştırılmış ve raporlanmıştır.

BULGULAR

Tablo 1: Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Gazete ve İnternet Haberlerine Göre Dağılımı

	GAZETELER				İNTERNET SİTELERİ	
	Sabah	Milliyet	Cumhuriyet	Bianet	Mynet	Yeni Akit
Ayşegül Terzi Vakası Dışındaki Şiddet Haberi	1	2	1	1	5	-
Ayşegül Terzi Haberi	2	4	3	3	5	3
Toplam	3	6	4	4	10	3

Çalışma kapsamında incelenen üç gazete ve internet sitesi haberlerinde, kadına şiddet haberlerine ilişkin toplamda 30 habere ulaşılmıştır. Tablo 1’de de görüldüğü üzere, gazetelerde irdelenen kadına şiddet haberleri genel olarak değerlendirildiğinde, farklı yayın politikasına sahip üç gazetede yayımlanan haber sayılarında önemli bir farklılık olmadığı, ancak ele alınan internet sitesi haberlerinde, Mynet internet sitesi haberinin, diğer internet sitesi haberlerine oranla farklılık yarattığı görülmüştür. Bunun yanı sıra çalışmada belirlenen

zaman aralığında gazete ve internet sitesi haberlerinde, kadına şiddet haberlerinin 30'undan 20'sinin Ayşegül Terzi haberi olduğu, diğer 10 haberin ise, Ayşegül Terzi haricindeki şiddet haberlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda Ayşegül Terzi olayının güncel, ilgi çekici ve bir haber değeri taşıması nedeniyle geniş bir yankı uyandırdığı ve topluma aktarılmaya çalışıldığı yorumunu yapmak mümkündür.

Tablo 2:*Haberlerin Yayınlandıkları Sayfaların Gazete ve İnternet Haberlerine Göre Dağılımı*

Haberin Yer Aldığı Sayfa	Sabah	Milliyet	Cumhuriyet	Bianet	Mynet	Yeni Akit
Birinci Sayfa	-	2	2	-	-	-
İç Sayfalar	3	4	2	-	-	-
Toplam	3	6	4	-	-	-

Gazetede haberin hangi sayfada yayımlandığı, sayfadaki yeri okuyucunun etkilenmesi ve habere dikkat çekilmesinde önemli bir faktördür. Bu açıdan gazetelerin en dikkat çekici ve dolayısıyla en fazla okunan birinci sayfası önem arz etmektedir. Gazete haberlerinin yer aldığı sayfalara bakıldığında Sabah, Milliyet, Cumhuriyet gazetelerinin kadına yönelik şiddet haberlerini, gazetenin vitrini sayılan baş sayfadan değil de, iç sayfalarda yoğun olarak verdikleri görülmüştür. Tablo 2'de de görüldüğü üzere 13 haberden yalnızca 2'si Milliyet, 2'si de Cumhuriyet gazetelerinde 1. sayfada yer almıştır. Bu 4 haber ise, Ayşegül Terzi haberi olmuştur. Ancak verilen bu 4 haber, gazetenin 1. sayfasında manşet veya sürmanşet olarak önem arz eden haber yerine, alt kuşakta yer alan haberler olmuştur. Bununla birlikte incelenen internet sitesi haberinin tümünde, haberin açılış sayfasında bir özetinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda incelenen şiddet haberlerinin, 1. sayfada yer almak yerine, iç sayfalarda yoğunlaştığını dolayısıyla gazete ve internet haber sitelerinin, kadına şiddet konusuna sağduyulu yaklaşmadıklarını ve bu haberleri okurun gözünde sıradanlaştırılan, yeteri kadar önemsenmeyen haberler olarak iç sayfalarda sundukları çıkarımını yapmak mümkündür.

Tablo 3:*Kadına Şiddet Haberlerinin Gazete ve İnternet Haberlerindeki Sunumuna Göre Dağılımı*

Haber Fotoğraf Sayısı	Sabah	Milliyet	Cumhuriyet	Bianet	Mynet	Yeni Akit
1 Adet	3	5	3	2	2	3
2 Adet	-	1	-	2	-	-
3 Adet	-	-	-	-	-	-
Yok	-	-	1	-	-	-
Toplam	3	6	4	4	8	3

Kadına yönelik şiddet haberlerinde fotoğraf kullanımı, sık rastlanan bir durumdur. Kadına yönelik şiddet haberlerinde kullanılan fotoğraf sayılarının dağılımına bakıldığında, gazete ve internet sitesi haberlerinde yayımlanan haber sayılarıyla orantılı olarak fotoğraf kullanıldığı tespit edilmiştir. Yani her haber için aynı zamanda, bir fotoğraf kullanılmıştır. Ayşegül Terzi vakasında incelenen haberlerde de yine aynı şekilde her haber için, 1 fotoğraf kullanıldığı görülmüştür. Ancak incelenen haberlerin fotoğraf kullanımıyla orantılılığı konusunda Mynet internet sitesinin, diğer gazete ve internet sitesi haberlerinden çok farklı bir

politika izlediği görülmüştür. Kadına şiddet konusunda incelenen gazete ve internet sitesi haberlerinde en fazla paya sahip olan Mynet, yayımladığı 10 haberin yalnızca 2'sinde fotoğraf kullanmıştır. Bu da Mynet internet sitesinin, diğer internet sitesi ve gazetelerden farklı olarak kadına şiddet haberlerinde daha az fotoğraf kullanarak şiddeti görünür kılmaktan uzak bir politika izlediği yorumunu mümkün kılmaktadır.

Tablo 4: *Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Haber ve Fotoğraf Uyumuna Yönelik Bulgular*

Haber/Fotoğraf Uyumu	Sabah	Milliyet	Cumhuriyet	Bianet	Mynet	Yeni Akit
Olay Fotoğrafı	-	-	-	-	-	-
Temsili Fotoğraf	3	6	2	4	2	3
Fotoğraf Yok	-	-	2	-	8	-
Toplam	3	6	4	4	10	3

Kadına yönelik şiddet haberlerinde kullanılan fotoğraflar, yaşanan olayın olduğu gibi verildiği durumlarda olay fotoğrafı, şiddete maruz kalan kadın veya şiddeti uygulayan adamın yaşanan olaydan bağımsız yahut sonrasında verilen herhangi bir fotoğrafının verildiği durumlarda ise, temsili fotoğraf olarak haberlerde yer bulmaktadır. Ancak yaşanan olayın olduğu gibi yani buzlanmadan aktarılması, hem gazetecilik etiğine hem de kadının gazetelerde konumlandırılma şekline aykırı bir durumdur. Özellikle yazılı basında, kar amacı güderek yaşanan olayın bütün çıplaklığıyla, daha çok dikkat çekeceği ve okunacağı düşüncesiyle verilmesiyle, kadına yönelik bir hak ihlali söz konusu olmaktadır. Bu durum, şiddet olumlayan ve pekiştiren bir yapıya bürünerek, haberlerde yer almakta ve toplum üzerinde oldukça büyük etkiler yaratabilmektedir. Bu nedenle özellikle şiddet haberlerinin aktarımında kullanılan fotoğraflar, önem arz etmektedir. Tablo 4'te görüldüğü üzere, incelenen gazete ve internet sitesi haberlerinin hiçbirinde olay fotoğrafı kullanılmadığı dikkat çekmektedir. İncelenen 30 haberden 20 'sinde, temsili fotoğraf kullanılmış, geriye kalan 10 haberde ise fotoğraf kullanılmamıştır. Bunun yanı sıra inceleme kapsamında Ayşegül Terzi'yle ilgili 20 haberin 14'ünde temsili fotoğraf, 6'sında ise fotoğraf kullanılmadığı tespit edilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, incelenen gazete ve internet sitesi haberlerinde olay fotoğrafı yerine temsili fotoğrafın kullanılması şiddetin görünürlüğü ve pekiştiriciliği açısından olumlu bir durum olarak görülse de, şiddete maruz kalan kadınların temsili fotoğraflarının haberlerde yer alması ve kimliklerinin deşifre edilmesi kadına yönelik bir hak ihlali olarak görülmektedir.

Tablo 5: *Haberlerde Yer Alan Şiddet Türlerinin Gazete ve İnternet Haberlerine Göre Dağılımı*

Haberlerde Yer alan Şiddet Türleri	Sabah	Milliyet	Cumhuriyet	Bianet	Mynet	Yeni Akit
Fiziksel	2	5	4	3	6	3
Ekonomik	-	-	-	-	-	-
Psikolojik	-	-	-	-	-	-
Cinsel	-	-	-	-	1	-
Cinayet	1	1	-	-	-	-
Sözel	-	-	-	1	3	-

Gazete ve internet sitesi haberlerinin hangi şiddet türlerini haber yaptığı incelendiğinde, genellikle şiddet türlerinin fiziksel, cinsel, cinayet ve sözel türleri olarak değişkenlik gösterdiği görülmektedir. Ancak belirlenen zaman dilimi ele alındığında, çıkış noktası olarak

belirlenen Ayşegül Terzi'nin uğradığı şiddet türü, fiziksel şiddet olduğundan gazete ve internet sitesi haberlerinin de, bir haftalık zaman diliminde en sık bu haberi ele aldıkları görülmektedir. İncelenen 30 haberden 23 'ü fiziksel şiddet, 1'i cinsel şiddet, 2'si cinayet ve 4'ü sözel şiddet türü olarak belirlenmiştir. Fiziksel şiddet olarak belirlenen 23 haberin, 21'ini Ayşegül Terzi vakası oluşturmaktadır. Bununla birlikte haberlerin verilisinde dikkat çeken bir diğer unsur ise, kadına yönelik şiddet haberlerinin bazılarında, kimi zaman tek tür şiddet türü görülmediği, bir kaç tür şiddetin aynı haber içerisinde yer aldığı gözlemlenmiştir. Yani fiziksel şiddet söz konusu olduğunda, diğer şiddet türlerinin biri ya da birkaçı da bu şiddete eşlik etmektedir. Ancak haberlerde sunum şekli genellikle fiziksel şiddet şeklinde verilerek, kadına şiddet türü tek tipleştirilmektedir. Bu da şiddet türünün yeteri kadar önemsenmeyerek, sıradanlaştırılmasına ve fark edilmemesine neden olmaktadır denilebilir.

Tablo 6:*Haberlerde Kadına Uygulanan Fiziksel Şiddetin Biçimlerine Göre Dağılımı*

Haberlerde Yer alan Fiziksel Şiddet Türü	Sabah	Milliyet	Cumhuriyet	Bianet	Mynet	Yeni Akit
Öldürmek	1	-	-	-	2	-
Dövmek/Dayak Atmak	2	4	3	3	6	3
Yaralamak (Kesici alet veya silahla)	-	1	1	-	-	-
Tehdit Etmek (Herhangi bir silah veya araçla)	-	-	-	1	-	-
Zorla Kaçırarak	-	-	-	-	1	-
Yakmak	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	1	-	-	1	-

Tablo 6'da görüldüğü üzere, gazete ve internet sitesi haberlerinde yer alan fiziksel şiddet biçimi ele alındığında, şiddet biçimlerinin öldürmek, dövmek/dayak atmak, yaralamak, tehdit etmek, zorla kaçırarak ve sebebi bilinmeyen nedenlerden kaynaklanan diğer şiddet biçimi olarak değişkenlik gösterdiği görülmektedir. İnceleme döneminde haberlerde en fazla yer alan kategori sırasıyla, dövmek/dayak atmak (21), öldürmek (3), sebebi bilinmeyen veya farklı nedenlerden kaynaklanan şiddet türü olarak diğer (2), tehdit etmek ve zorla kaçırarak (1) şeklindedir. Farklı yayın politikasına sahip gazete ve internet sitesi haberlerinde, belirlenen zaman dilimi içinde yayınlanan haberler göz önüne alındığında, şiddet biçimlerinin genel olarak aynı kategoride yer aldığını söylemek mümkündür. Ayrıca inceleme kapsamında gazete ve internet sitesi haberlerinde yer alan, fiziksel şiddet biçiminin yarısından fazlasının dövmek /dayak atmak şeklinde olduğu gözden kaçmamaktadır. Üstelik 21 haberde, fiziksel şiddet biçimi olarak belirlenen dövme/ dayak atma haberlerinin tümü Ayşegül Terzi özelinde verilmiştir. Bu da yine incelenen zaman aralığında, çıkış noktası olarak belirlenen Ayşegül Terzi'nin, otobüste tekmeye saldırıya uğraması sonucu belirlen şiddet biçiminin (dövmek /dayak atmak) şeklinde olmasından kaynaklanmaktadır. Ancak kadına uygulanan şiddet biçiminde diğer kategorilere de günlük hayatta sıkça rastlanmakta, bu nedenle sayıca en yüksek belirlenen kategorinin yalnızca Ayşegül Terzi vakası özelinde geliştiği unutulmamalıdır.

Tablo 7:Mağdur Kadın Sıfatlarının Gazete ve İnternet Haberlerine Göre Dağılımı

Haberlere Konu Olan Mağdur Kadın sıfatları	Sabah	Milliyet	Cumhuriyet	Bianet	Mynet	Yeni Akit
Talihsiz/ Mağdur/ Kurban	-	2	-	2	2	-
Yaşlı	1	-	-	-	1	-
Sevgili	-	-	-	-	-	-
Öğrenci	-	-	-	-	1	-
Zorla Evlendirilen	-	-	-	-	-	-
Hamile	-	-	-	-	-	-
Kadın	-	-	-	1	1	-
Hemşire	2	3	4	4	5	3
Sıfat Kullanılmamış	-	1	-	-	-	-

Habere konu olan mağdur kadınlar için söz konusu gazete ve internet sitesi haberleri değerlendirildiğinde, öncelikle ele alınan zaman diliminde, kadına yönelik şiddet haberlerinin temsili olarak yayımlanan Ayşegül Terzi ile ilgili haberlerin tümünde, mesleği gereğince 'hemşire' ifadesi kullanılmıştır. Ancak bunun yanında gazete ve internet sitesi haberlerinde, belirlenen zaman aralığında yer alan diğer şiddet haberlerinde, olumsuz sıfatlar kullanıldığı da belirlenmiştir. Tablo 7'de de görüldüğü üzere, incelenen 30 haberde, mesleği gereğince hemşire (21), talihsiz/mağdur/kurban sıfatı (6), yaşlı sıfatı (2), kadın sıfatı (2) ve son olarak sevgili sıfatı ise (1) haberde kullanılmıştır. Farklı ideolojilere sahip olduğu bilinen gazete ve internet sitesi haberlerinin, mağdur konumundaki kadınlar için kullandığı sıfatlar hemen hemen aynıdır. Ayşegül Terzi vakasında belirlenen 21haberde, hemşire mesleğinden sonra, en fazla kullanılan sıfat, talihsiz/mağdur/kurban sıfatı olmuştur. Belirlenen zaman aralığının sınırlı sayıda habere ulaşma durumundan dolayı, Ayşegül Terzi vakası dışında ulaşılan haberler bağlamında bir değerlendirme yapıldığında, talihsiz/mağdur/kurban sıfatının 6 haberde kullanılması azımsanacak bir rakam değildir. Bu bağlamda kadının olumsuz bir çerçeveye sığdırılıp, cinsiyetçi bir söylem inşa edilerek, kadını zayıf ve güçsüz göstermeye çalışan, özensiz kullanımların olduğu yorumunu yapmak mümkündür.

Tablo 8: Haberlerde Şiddetin Nedenlerinin Gazete ve İnternet Haberlerine Göre Dağılımı

Haberlerde Nedenleri	Şiddet	Sabah	Milliyet	Cumhuriyet	Bianet	Mynet	Yeni Akit
Şiddetli Tartışma	Geçimsizlik/	-	-	-	-	1	-
Kıskançlık		-	-	-	-	-	-
Ekonomik Sorunlar		-	-	-	-	-	-
Ayrılma/ Boşanma İstemi		-	-	-	-	-	-
Namus/ Töre		-	-	-	-	-	-
Toplumsal Uymama	Kurallara	2	4	4	4	5	3
Zorla Evlendirme		-	-	-	-	-	-
Diğer		1	2			4	

Kadına yönelik şiddetin gerekçeleri, toplumda oluşan cinsiyet kalıplarına bağlı olarak oluşmuş değerlerle ilişkilidir. Haberlerde kadınların çoğunlukla, ait olduğu toplumun yaşam kalıplarına uymadığı için, sudan sebeplerle şiddete maruz kaldığı söylenebilir. Ele alınan haberlerde yapılan inceleme sonunda 22 haberde, kadınların en çok toplumsal kurallara uymama nedeniyle, 1 haberde şiddetli geçimsizlik/ tartışma nedeniyle, 7 haberde ise nedeni bilinmeyen sebeplerden ötürü şiddete maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Ayrıca toplumsal kurallara uymama nedeniyle, 22 haberde, şiddete uğrayan kadınların 21'ini Ayşegül Terzi vakası oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Ayşegül Terzi vakası özelinde belirlenen zaman aralığında, kadın şiddeti haberlerinin çoğunluğunu Ayşegül Terzi oluşturduğu için, şiddetin gerekçesi de yine Ayşegül Terzi özelinde verilmiştir. Belirlenen zaman aralığında şiddetin gerekçesi "toplumsal kurallara uymamama" nedeni üzerine yoğunlaşmış olsa da, genel olarak kadın şiddeti gerekçelerini yalnızca bu nedenle bağdaştırmak doğru olamayacaktır. Bu nedenle elde edilen bulgunun yalnızca Ayşegül Terzi özelinde belirlenen zaman dilimiyle ortaya çıktığını, dolayısıyla kadına şiddette diğer nedenlerinde olduğu gerçeğinin göz ardı edilmemesi gerektiğini söylemek mümkündür.

Tablo 9: *Şiddete Maruz Kalan Kadın Yaşlarının Gazete ve İnternet Haberlerine Göre Dağılımı*

Haberlerde Yaş Dağılımı	Sabah	Milliyet	Cumhuriyet	Bianet	Mynet	Yeni Akit
12 Yaş Altı	-	-	-	-	-	-
13-17	-	-	-	-	-	-
18-30	2	4	4	4	7	3
31-40	-	2	-	-	2	-
41-50	-	-	-	-	-	-
51-60	-	-	-	-	-	-
60 Yaş Üstü	1	-	-	-	1	-

Tablo 9'da görüldüğü üzere, şiddete maruz kalan kadınların yaş aralığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda kadına uygulanan şiddeti yalnızca tek bir yaş kategorisinde ele alma durumu söz konusu değildir. Ayşegül Terzi vakası örneğinde belirlenen zaman aralığında yapılan çalışmada, gazete ve internet sitesi haberlerinde ele alınan 30 haberden 24 ünün 18-30 yaş aralığında olduğu bu 24 haberden ise 21'inin Ayşegül Terzi haberi olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında belirlenen zaman diliminde incelenen gazete ve internet sitesi haberlerinde 31-40 ve 60 üstü yaş aralığında da şiddete maruz kalan kadınların olduğu görülmüştür. 18-30 yaş grubu içinde yer alan kadınların birçoğunun yaşlarının küçük olmaları veya genç olmaları nedeniyle savunmasız oldukları, özellikle bu yaşlarda yeni yapılmış evliliklerde koca dayatması ve baskısının daha da etkin olduğu yorumunu yapmak mümkündür. Sonuç itibarıyla araştırma kapsamında ele alınan gazete ve internet haberlerinin tümünde kadına şiddetin çoğunlukla (18-30) yaş aralığında kümelendiği ve aralarında belirgin bir fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 10: *Şiddeti Uygulayanların Şiddete Maruz Kalanlara Yakınlığına Göre Dağılımı*

Haberlerde Şiddet Uygulayanların Dağılımı	Sabah	Milliyet	Cumhuriyet	Bianet	Mynet	Yeni Akit
Sokaktaki Erkek	2	4	4	4	6	3
Koca/Eski Eş	-	-	-	-	1	-
Sevgili/Eski Sevgili	-	1	-	-	2	-
Ağabey/ Erkek Kardeş	-	-	-	-	-	-
Baba	-	-	-	-	-	-

Patron veya üst makamdaki erkek	1	1	-	-	-	-
Diğer	1	-	-	-	1	-

Gazete ve internet sitesi haberlerinin ideolojik farklılıkları olmasına karşın, şiddet uygulanan kadınların şiddeti uygulayan kişilere göre yakınlığına bakıldığında, araştırma kapsamını Ayşegül Terzi vakası oluşturması sebebiyle, belirlenen zaman aralığında aralarında herhangi bir farklılığın olmadığı, sonucun çıkış noktası olarak belirlenen olay kapsamında gerçekleştiği görülmektedir. Tablo 10'a göre kadına şiddet uygulayanlardan (23) kişi sokaktaki erkek, sevgili/eski sevgili (3) kişi, koca/eski eş (1) kişi, patron veya üst makamdaki erkek (2) kişi, diğer kategorisinde ise (2) kişi yer almaktadır. Dolayısıyla şiddet uygulanan kadınların, şiddeti uygulayan kişilere göre yakınlığına bakıldığında, çıkan sonucun sadece belirlenen zaman aralığı kapsamında ortaya çıktığını, bu nedenle kadına şiddet haberlerinde yakınlık derecesi olarak diğer kategorilerin de olabileceği varsayımı unutulmamalıdır. Ayrıca belirlenen kategorilerde, diğerlerinden farklı olarak, algılanan "sokaktaki erkek" kavramının çalışmanın konusundan hareketle belirlendiği yukarıda da değinildiği üzere, Ayşegül Terzi vakasında, şiddeti uygulayan kişinin şiddete maruz kalan kişiyle herhangi bir tanışıklığının olmadığı yani dışardan herhangi bir bireyin olduğu sonucundan hareketle oluşturulmuştur.

İçerik Analizi Sonuçlarına Göre Varsayımların Test Sonuçları

Çalışmada içerik analizi sonucunda elde edilen varsayımların sonuçları şu şekildedir:

- Yapılan çalışmada, kadına yönelik şiddet haberlerinin genel olarak iç sayfalarda yer aldığı sonucuna varılmıştır.
- Yapılan çalışmada kadına yönelik şiddet haberlerinin gazete ve internet haberlerindeki sunumunun metin + görsel şeklinde oluşturulduğu sonucuna varılmıştır.
- Yapılan çalışmada, kadına yönelik şiddet haberlerinde kullanılan fotoğrafların, gazete ve internet haberlerinde, temsili fotoğraf olarak verildiği sonucuna varılmıştır.
- Yapılan çalışmada, kadına şiddet haberlerinin, gazete ve internet sitesi haberlerindeki şiddet temsilinde, en fazla paya sahip olan şiddet türünün fiziksel şiddet olduğu sonucuna varılmıştır.
- Yapılan çalışmada, gazete ve internet sitesi haberlerinde kadına uygulanan fiziksel şiddet biçiminin, genel olarak dövmek/ dayak atmak şeklinde yansıtıldığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Yapılan çalışmada, habere konu olan mağdur kadın sıfatının, gazete ve internet sitesi haberlerinde talihsiz/ mağdur/ kurban, yaşlı, öğrenci, kadın, hemşire olarak değişkenlik gösterdiği, ancak belirlenen zaman aralığının Ayşegül Terzi özelinde olması sebebiyle, en fazla 'hemşire' mesleğinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Yapılan çalışmada, haberlerde sunulan şiddet nedenlerinin, toplumsal kurallara uymama şeklinde aktarıldığı sonucuna varılmıştır.
- Yapılan çalışmada, gazete ve internet sitesi haberlerinde şiddete maruz kalan kadınların yaş aralığını, çoğunlukla 18-30 yaş grubu oluşturduğu sonucuna varılmıştır.
- Yapılan çalışmada, gazete ve internet sitesi haberlerinde şiddeti uygulayanların, şiddete maruz kalanlara yakınlığının sokaktaki erkek, sevgili/ eski sevgili, koca/ eski eş, patron/ üst makamdaki erkek ve diğer olarak değişkenlik gösterdiği, ancak belirlenen zaman aralığının Ayşegül Terzi özelinde olması sebebiyle, en fazla sokaktaki erkek tanımlamasının kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Geçmişten günümüze kitle iletişim araçlarının, toplum kavramıyla bütünleşen bir yapıya sahip olduğu yadsınmaz bir gerçektir. Toplumda gerçekleşen her olay, her gelişme kitle iletişim araçları vasıtasıyla bireylere aktarılmakta ve bireylerin algıları üzerinde belirleyici bir etmen olmaktadır. Kitle iletişim araçlarının en köklüsü sayılabilecek gazeteler ve teknolojik

gelişmelerle birlikte yoğun olarak kullanılan internet sitesi haberleri, bu bağlamda oldukça önemli roller üstlenmektedir. Bireyler çevresinde yaşanan gelişmelerden, gerek gazeteler, gerekse internet sitesi haberleri vasıtasıyla haberdar olmakta, bu nedenle yazılı basın ve internet gazeteciliği kapsamında yer alan her iki haber kaynağına büyük sorumluluklar düşmektedir. Her iki haber kaynağında sıkça rastlanan haberlerden biri de, 'kadına yönelik şiddet' haberleridir. Bu haberlerin aktarımında kullanılan dil, sahip olunan yapılar ve değerler, ideolojik yapısına göre, gazete ve internet sitesi haberlerinde farklılıklar gösterebilmektedir. Ancak genel anlamda cinsiyetçi bir tutumla kadına yönelik şiddet haberlerinin yansıtıldığı görülmektedir. Cinsiyetçi söylemle benzer kalıp değerleri taşıyan anomi ve dikotomi unsurlar çerçevesinde de kadın ötekileştirilen, yabancılaştırılan, ayrımcılığa tabi tutulan, kendi benliğiyle ilgili sahip olmak istediği her şey için toplumdaki soyutlanarak, 'diğer' konumuna yerleştirilmektedir. Bu da kadını ikinci plana atan, kadının çoğunluk içinde kendini azınlık olarak hissettiği bir dünya yaratmaktadır. Dolayısıyla kadına hiçbir zaman, gerçek anlamda kendi benliğiyle örtüşen bir dünya, sunulmamaktadır. Bu durum gazete ve internet haber sitesi, kadın ve kadına şiddet haberlerinde de açık şekilde görülebilmektedir. Genel olarak kadına şiddet haberleri gazete ve internet haber sitelerinde çokça yer almakta ve bu tür haberler belirli kodlar ve şablonlar ile verilerek, şiddet sıradanlaştırmakta, normal bir durummuş gibi zihinlere yerleştirilmekte, böylelikle şiddet edimine gizli bir meşruiyet kazandırılmaktadır. Bu nedenle şiddete maruz kalan kadınlar, haberlerde hep göz önünde olmakla birlikte, edilginleştirilmekte ve mağdur olarak temsil edilmektedirler. Bu bağlamda geçmişten günümüze değin önemini ilk günkü gibi koruyan, yazılı basın kapsamında yer alan gazete haberleri ile bunun yanı sıra teknolojinin gelişmesiyle haberlerin çok yoğun bir şekilde takip edildiği ve internet gazeteciliği kapsamında yer alan internet sitesi haberlerinin, kadın şiddeti haberlerindeki sunumu oldukça önem arz etmektedir. Çünkü ülkede yaşayan tüm vatandaşların, toplumsal olaylardan haberdar olmasını sağlamada üstlendikleri rolün önemi oldukça büyüktür. Ancak bunu sağlarken kamuoyunda belli bir algı yaratma çerçevesinde de şekillendiklerini söylemek mümkün görünmektedir.

Bu araştırmada elde edilen bulgular ışığında genel olarak bir değerlendirme yapıldığında çalışma kapsamında çıkış noktası olarak belirlenen Ayşegül Terzi olayıyla birlikte belirlenen zaman diliminde, farklı ideolojiye sahip gazete ve internet sitesi haberlerinin kadına şiddet haberlerini aktarmada farklı bir yayın politikasıyla hareket etmedikleri görülmüştür. Bu bağlamda kadına yönelik şiddet içerikli haberlere bakış açılarında, kadını konumlandırma ve yer verme şekillerinde de herhangi bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun en önemli nedenlerinden biri, öngörülen zaman aralığının dar olması ve söz konusu zaman diliminde gazete ve internet sitesi haberlerinde ulaşılan 30 haberden 21 haberin Ayşegül Terzi haberi olmasıdır. Dolayısıyla kadına şiddet haberlerini, çalışma sonucunda elde edilen veriler bağlamında genelleyici bir tutumla yorumlamak mümkün olmamaktadır. Diğer bir anlatımla elde edilen verilerle birlikte, öngörülen diğer seçeneklerin ve olasılıkların da söz konusu olabileceği ihtimali göz ardı edilmemelidir. Ayrıca belirlenen zaman diliminde örnekleme dahil edilen gazete ve internet sitelerinin, Ayşegül Terzi vakası dışındaki kadına şiddet haberlerinde de farklı bir tutum sergilemedikleri, kadına şiddet haberlerini genel olarak alışıla gelmiş bir kalıpla aktardıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum bir yandan incelenen zaman dilimi için, kadına şiddet konusunda genelleyici bir tutumla yorum yapmayı mümkün kılmazken, diğer taraftan kadına şiddet haberlerini, bu alışılacak kalıpla yorumlamaya olanak tanımaktadır. Bununla birlikte çalışmada çıkış noktası olarak belirlenen Ayşegül Terzi vakasının gündeme düşmesi sonucu, gazete ve internet sitelerinde de yerini bulduğu, ancak genel olarak aynı çerçevede sunularak gazete ve internet sitelerinin kadına şiddet konusunda gerekli sağduyuyu ve hassasiyeti göstermedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonucunda dikkat edilecek diğer önemli bir

husus ise belirlenen gazete ve internet sitesi haberlerinden az da olsa farklı bir politika izleyen Mynet internet sitesidir. Mynet internet sitesi kadına şiddet haberlerini yayımlarken diğer gazete ve internet sitesi haberlerine oranla gerek fazla sayıda haber üretmesi gerek fotoğraf kullanmayarak kadın şiddetini görünür kılmaktan uzak durmaya çalışmasıyla farklılık göstermektedir. Ancak bu durum da Mynet internet sitesinin kadına şiddet konusundaki haberlere karşı tutumunu keskin çizgilerle yorumlamayı mümkün kılmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Alankuş, S. (2007). Kadın Odaklı Habercilik, IPS İletişim Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Akmeşe, Z. & Deniz, K. (2015). Kadına Yönelik Cinsiyetçi Söylemin İnternet Haber Portallarında Yer Alma Biçimleri, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8/1, ss:311-326.
- Çelenk, S. (2010). Kadınların Medyada Temsili ve Etik Sorunlar, Bülent Çaplı & Hakan Tuncel (Ed.), *Televizyon Haberciliğinde Etik içinde* (s. 229-236). Ankara: AÜ İLEF.
- Dursun, Ç. (2008). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Haber Medyası: Alternatif Bir Habercilik*, T.C. Başkanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Erol, D. (2013). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türkiye Yazılı Basında Şiddet Haberleri ve Haber Fotoğrafları, *Selçuk İletişim*, 8, 1, ss:192:211
- Erol, Ö. (2010). *Aile İçi Şiddete Son Kampanyası ve Kadına Yönelik Şiddet Haberleri Analizi*, Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Erden, O. Ö. (2008). Akıl/Beden Dikotomisinden Modern Eril Politik Uğrağa: Beden'in İnşasından Cinsiyetçi Politika Üzerine Bir Not, *Toplum ve Demokrasi*, 2 (4), 129-138.
- Ergur, A., ve Diğ., (Tarih yok). *Kentleşme Sorunsalının Açılımlarında Bir Öncü ve Kurucu: Barlas Tolan'ın Eserleri ve Akademik Yaşamına Genel Bir Bakış*, ss:1-30.
- Gökulu, G. & Hosta, N. (2013). Basında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Analizi: Hürriyet, Sabah ve Posta Gazeteleri, *International Journal of Social Science*, Volume 6 Issue 2, p. 1829-1850.
- Halıcı, C. (2007). *Gazete Haberlerinde Kadına Yönelik Şiddet: Posta ve Takvim Gazetelerinde Kadına Yönelik Şiddet Haberleri Üzerine Bir Araştırma*, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basın ve Yayın Anabilim Dalı. Eskişehir.
- İşliyen, F. (2015). Şiddet Haberlerindeki 'Mağdur Kadın' Miti Üzerine Göstergibilimsel Bir İnceleme: Habertürk Gazetesi Ş.E. Cinayeti Örneği, *Global Media Journal TR Edition*, 6 (11), ss:478-496.
- Karasu, M. A. (2008). Türkiye'de Kentleşme Dinamiklerinin Suça Etkisi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 57(4), 255-281.
- RTÜK (2004). Medyada Şiddete Duyarlılık, Başkanlık Basım Evi, Ankara.
- TBMM Araştırma Komisyonu Raporu (2006). *Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan TBMM Araştırma Komisyonu Raporu*, T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Can Ofset Matbaa, Ankara.
- Özügurlu, M. (2005). Hak Haberciliği, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, ss:159-168.
- Ulusal, D. (2007). *Yazılı Basında Şiddet ve Şiddet İçerikli Haber Sunumunda Kadının Konumlandırılışı*, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, ss:1-130.
- Saraç, S. (2013). Toplumsal Cinsiyet Yansımaları, Atılım Üniversitesi Yayınları, Ankara.

- Şahin, Ç. (2012), Erkek Egemen Cinsiyetçi Söylemin Türkiye'deki Kadın Haklarına Yansımaları, *Hukuk Gündemi*, 2, ss:52-59.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (5. Basım), Seçkin Yayınları, Ankara.

İnternet Kaynakları

- Uçurum, K., (Tarih yok).*Yabancılaşma*, II. Öğrenci Üye Kurultayı Bildiriler Kitabı, ss:125-128, www.emo.org.tr/ekler/f30c0ce8636ff2c_ek.pdf, (12.06.2017).
- <http://emanowar.blogspot.com.tr/2007/05/anomi-ve-yabanclama.html> (06.11.2016).
- <http://logos-maialmila-fahl.blogcu.com/anomi-merton-durkheim/10158077> (06.11.2016).
- <http://yeniokul.net/3262/dikotomi-nedir> (06.11.2016).
- <http://docplayer.biz.tr/6184019-Nicel-ve-nitel-arastirma-yontemleri.html> (03.01.2017).
- www.bianet.com.tr
- www.maynet.com.tr
- www.yeniakit.com.tr
- www.sabah.com.tr
- www.cumhuriyet.com.tr
- www.milliyet.com.tr